

(Texto).

Anaya notisiatu nais octava egunean bedorrec jaunoi eracuzi cien papera dela suri contuac biraldu cesquigun moducua es nion nic oirlescacen orrelacuarequin contuac giratu biar baciren aspaldi gure contuac giratuac egongo ciran cergatic ichian guenaucan orrelaco contuac contu generala bague ecin eguingo diran eta oriec escacen descat oriequin batean jaunoc obequi entera ditecten Pepec biraldu cion bere contu gucien libruba Juan Estevanec baseucan contu general oretan enredua jaunoc biac esagutuco zuten aliquere lasterrena bidal bizaquit escacen dituran contu oriec eta livruba.

Bedorren arreba Agustina.

AGG, Cor, Uria, Civ, 2.620 (1798), f. 117.

Rentería, 13 de julio de 1791 as.

Anaia cer eguin dit mundu gucia esaten cidan anayac galcera usico es niñuela azo chanuqueruarequin eguin diran demostracioarequin Pesadumbre andia arturic nago esait urricalcen niri eta nere hume tristiai mundu guciac esanta es nuen sinistatuco culpa guciago bague pesadumbre oriec emango cesquirala bada Arratolaren oncia bedorrec gastigatu becela cabarraquin ecarri eta beriala biña iruna jornada izaiac jaso zuten ichietara eta oraiñ cabarra erdi bat dago costan jaingoicucac badaqui cer culporequin penoc daramasquingun berac gueiago eraman suen aren icenean izan ditesela.

Bedorren arreba Agustina.

TXANBENAT (JAUN BENAT) dala ta bi ipui

JUAN GARMENDIA LARRANAGA

KONJURUA FRAILLEAREN AURKA

Oiartzungo **Legarre** etxea konbentua zan, bertan frailleak bizitzen ziran eta auetako bat **Txanbenat** izenarekin ezagutzen zuten.

Txanbenat-ek eta parroko erretoreak alkarren arteko ezpak izaten zituzten.

Bein batean **Txanbenat**-ek erretoreari esan zion nola alako egunean lruñera joan bear zun. Au entzunik, erretoreak onela erantzun zion: **A, bai, ondo, ondo, biajea egin ondo.**

Txanbenat-eri iritxi zitzaion bidean jartzeko eguna, eta egun artan erretoreak konjuratu zun arri jasa fraillearen bizkarrera erortzeko.

Txanbenat-ek ikusi zun eguraldiaren aldaketa, eta geroxeago igarri zion bere gaiñean zula eraso, pentsatuaz au erretorearen lana zela. Ordun etxe aldera itzuli zan eta baserri baten bei larru bat eskatu. Eman zioten larrua hurutik beera jarri zun eta erretorearen sagastira laisterka jo zan. Sagastia loretan zegoan eta **Txanbenat** arbola azpitik azpira ibili zan, sagar lore guztik txikitu arte.

Ekintza au amaitu ondoren lruñerako bidea berriro artu zun, eta itzuli zanean erretorearekin topo egin zun, eta onek galdetu zion: **Ondo egin al dezu biajea?**, eta **Txanbenat**-ek erantzun: **Bai, oso ondo; eta zuk nola daukazu sagastia? ¡A!, ez dakit, aspaldian ez naiz izandu. Ba joan egin bear zenduke eta ikusi nola dagon, frailleak esan zion.**

Erretorea sagastira joan zan eta au dena txikituta ikusi zun, aldiberean pentsatuz: **Orri - Txanbenat**-eri, ain zuzen - **iñork ez dio pegatzen.**

TXANIBET, ETSAIA ETA AITA SANTUA

Txanibet bere amaren etxean arkitzen zan, au taloak erretzen ari zala.

Amak semea bazijoala ikusirik, onela mintzatu zitzaion: **Motel, nora ua?, afaritako taloak erretzen ai naiz.** Au en-

tzunik, semeak erantzun zion: **Bai, bai, erre; bereala etorriko naiz.**

Txanbenat-ek deabru bateri dei egin zion galdetuaz zenbat denboran egingo zuan Erromatik biajea. Etsaiaren erantzuna au izan zan: **Bi minutun. Ez aiz neretzako ona**, esan zion **Txanbenat**-ek, beste deabru bateri galdera berdiña egiñez. Onek jakinarazi zion minutu baten Erromatik joanetorria egingo zuala, baiña **Txanbenat**-ek oni ere berdin adierazi zion: **Ez aiz neretzako ona.**

Txanbenat-en jakiñeko galderari, irugarren deabruak onela erantzun zion: **Emen orduko an; eta an orduko emen. Bai, i aiz neretzat ona**, esanez, **Txanbenat** bat etorri zan, aldiberean kapa jantzi eta etsaiaren gaiñean jarri zan, deadarkatuaz: **Alzate diablo, vete a Roma.**

Erromara iritxi ziren eta Txanbenat-ek Aita Santuaren etxeko atean jo zun. Atezaiak galdetu zion zer nai zun, eta **Txanbenat**-ek jakinarazi zion Aita Santuarekin egon nai zuala. Atezaiak erantzun zionean ezinezko gauza zala ori, afaldar batekin maiean arkitzen zelako, bisitariak adierazi zion maiaren neurria artu besterik etzuala nai, eta au entzunik atezaiaren baiezkooa lortu zun: **Ori besterik ez badezu, pasa zaitetz, esanez.**

Txanbenat urbildu zan Aita Santuarengana eta maiaren gaiñera bastola bota zun, luzeka eta zabalka, kurutzea egiñez. Aldiberean afaldarra izkutatu zan eta Aita Santuak igarri zion bere laguna deabrua zala.

Txanbenat etxera itzuli zanean, amak taloak erretzen jarraitzen zun eta semearen kapa elurrez beteta ikusirik, galdetu zion: **Motel, nun ibili aiz? Ai ama, ama, Jakako portuan elurra galanki ari du, Txanbenat**-ek erantzun zion. Gero, amak bere semeari taloa eta esnea atera zizkion ¹ (Zerbait aldatuta, antzeko ipuia irakurri eta entzutea izan det).

OHARRA

¹ Erreterian (Zamalbide Auzoa): Antonia Auzmendi - 74 urte - eta Salvador Yarzabal Berra - 87 urte. **Lubeltza Berri** baserria. 89 - 4 - 9 an.